

imod af Befolkningen med Velvilje, og det staaer et andet Sted, at den skulde mere tage Sigte paa at være som Tilbud og ikke som Paabud. Det er Udtalelser, som jeg finder ere fuldstændig rigtige. Men nu bliver Spørgsmaalet, om Udvalget da ogsaa har været heldigt i at affatte Lovforslaget saaledes, at det rammer det, som her er tilfaldet. Det forekommer mig, at netop i dette, at det har en saadan Overstrift som „Undervisningspligt“ ligger der noget, som ikke absolut kan siges at være et Tilbud. Men jeg forstaaer det saaledes, at naar man taler om Undervisningspligt, er Hensigten vel den, at saa skulde der ophøre at være Skolepligt. Men naar jeg ser, at man desuagtet ikke kan saa Børn udstreffe af Skolen, før de ere 14 Aar, saa forstaaer jeg ikke rigtig det, at Skolepligten herefter er ophævet. Hvad er Meningen med Undervisningspligt? Jeg har tænkt mig, at der deri laa, at det herefter var overladt til Forældrene selv at sørge for deres Børns Undervisning, men naar det desuagtet hedder, at man ikke kan saa Børnene udstreffe af Skolen, før de ere 14 Aar, hvad vil det saa egentlig sige? Er det Meningen, at disse Folk, som lade deres Børn indskrive i den offentlige Skole, ikke kunne saa dem ud igen, eller hvad er Meningen? Thi hvis det er Tilfældet, at de ikke kunne saa deres Børn ud igen for selv at sørge for deres Undervisning, forekommer det mig, at saa beholder man det samme System, som vi have for Døjløbet, saa have vi Undervisningspligt og Skolepligt, og saa tror jeg næppe, at det, som Udvalget har skrevet i sin Betænkning, derved er fuldstændig gjort eller naaet. Jeg kan altsaa være fuldt enig med Udvalget i, at Skolen bør komme til at staa som Tilbud, og jeg kan ogsaa være enig med det, naar det tilfaldt, at den bliver knyttet nærmere til Hjemmene, end den nu for Tiden er. Men hvis det er Tilfældet, at vi beholde baade Skole- og Undervisningspligt, kan jeg ikke indse, hvilken Forstel der i Virkeligheden er paa dette Omraade, og saa tror jeg næppe, at Loven vil blive modtagen med den Velvilje, som Udvalget tænker sig. Naar jeg dernæst ser paa den Paragraf, som omhandler Mulkbestemmelserne, forekommer det mig, at den Forandring, som derved er gjort, jo kun er den, at man i Stedet for nu at mulkteres daglig og hver Maaned at saa Lov til at betale fra 16—60 Ore for Forsømmelser, hvert Fjerdingaar faar Lov til at betale fra 2—25 Kr. for hvert Børns Forsømmelse i den forløbne Periode. Det er altsaa hver tredje Maaned i Stedet for hver Maaned, man kommer til at betale eller affone Mulkterne,

saa at jeg i Virkeligheden ikke ser, at Forstællen er saa betydelig. Men det er vel Hensigten, at ikke ret mange skulle komme til at føle denne Tvangsbestemmelse, det maa naturligvis være Meningen, at det kun er over for de vrangvillige Forældre, den skal anvendes, over for disse daarlige Hjem, der slet ikke ville sørge for deres Børn. Det staaer imidlertid for mig saaledes, at det er vanskeligt at gøre Stellet mellem de gode og de daarlige Hjem. Det er mig bekendt, at der ikke er saa saa Hjem, der selv tage sig af deres Børns Undervisning, og som nødvendigvis ville have dem til at møde til Overhøring ved Eksamen, fordi de ikke alene anse Eksamen for at være uden Betydning for Børnens Udvikling, men endogsaa anse den for at være skadelig. De se paa Undervisningen saaledes, at den skal ydes for at hjælpe Børnene til at blive dygtige Mennesker i Livet, hvorimod det, naar Børnene 2 Gange om Aaret skulle møde frem til Eksamen og der pumpes for alt, hvad de have lært i det forløbne Halvaar, snarere kan se ud for Børnene, som om det er for Eksamens Skyld, at de blive underviste, medens de skulle have den Opfattelse, at det er for Livets Skyld. Naar der er Forældre, som med saadan Alvor omfatte deres Børns Undervisning, og som vægre sig ved at lade dem møde frem til Eksamen, ser jeg ikke rettere, end at Tvang vil blive anvendt mod disse. Vi beholde jo netop §§ 25 og 26 i Anordningen af 1814, som paalægge Eksamenstvang. Det er derfor min Opfattelse, at hvad Udvalget her har tilfaldt, ikke vil blive naaet ved det her foreliggende Forslag, og hvis Udvalget kunde komme til denne Erkendelse, er det muligt, at det kunde finde andre Former ved 3dje Behandling. Jeg tror dog i hvert Fald, at det vil være en stor Urimelighed og et uberettiget Indgreb i Forældrenes Ret over deres Børn, naar de selv tage sig af deres Undervisning, at tvinge Børnene til at møde til Overhøring, og at indskrive dem i Skolen, hvis de ikke møde. Man kunde ogsaa tænke sig, at saadanne Børn møde til Overhøring, og at Skolekommissionen kom til den Erkendelse, at de ikke kunde staa Maal, og saa indskrev dem i Skolen. Det vil jo meget bero paa, hvorledes Børnene overhøres, om de kunne svare og staa Maal, og naar de slet ikke ere vantede til at møde i Skolen eller Overhøring, kan det let ske, at Skolekommissionen kommer til den Erkendelse, at de ikke staa Maal og ikke saa den nødvendige Undervisning, og derfor herefter lader dem møde i Skolen til Undervisning. Jeg vil derfor meget fraraade, at man paalægger en saadan Tvang.